

A ZENTAI SCHMIDT CSALÁD TÖRTÉNETE

THE HISTORY OF THE SCHMIDT FAMILY FROM SENTA
ISTORIJA PORODICE ŠMIT IZ SENTE

MOLNÁR TIBOR

MA, helytörténet-kutató

Zentai Történelmi Levéltár, főlevéltáros

tmolnar966@gmail.com

ÖSSZEFOGLALÓ • A tanulmány a zentai Schmidt család tagjainak élettörténetét dolgozza fel. Egy olyan polgári, értelmiségi családot, amelynek zentai megtelepedésével sokat nyert a város közössége, eltűnésével viszont még többet veszített. Schmidt Fülöpöt, a családfőt, nagy tudású, elismert tanárként tartották nyilván. 1898-ban Budapesten megszerezte tanári diplomáját, majd megnősült; a kiskunhalasi Papp Erzsébetet vette feleségül. A házaspárnak négy gyermeke született: az ornitológus Pál (Kiskunhalas, 1899), a házassága révén kalandos sorsú Margit (Zenta, 1901), a tragikus hirtelenséggel elhunyt Sarolta (Zenta, 1903) és a színészi tehetséggel megáldott Erzsébet (Zenta, 1907), akinek mindkét gyermeke, Zoltán és Géza, a vajdasági magyar irodalom és kultúra meghatározó személyisége lett.

KULCSSZAVAK • családtörténet, családfakutatás, a zentai Schmidt család, Zenta, Délvidék, Vajdaság, vajdasági magyar irodalom, Varga Zoltán (1936–2000)

BEVEZETÉS

A 19. század második felében – különösen az 1867-es osztrák–magyar kiegyezést követően és az 1870-es években megteremtett törvényes feltételeknek köszönhetően – országszerte komoly gazdasági fejlődés indult. Az élenkülő gazdasági folyamatok Zentát sem kerültk el. Mérőföldkönek számított 1873. november 7-e, amikor átadták a Tiszán átívelő fahidat, amely forradalmasította a közlekedést, és élénkítette a vidék kereskedelmét. A gazdaság fejlődése megteremtette a társadalmi tevékenységek – az oktatás, az egészségügy – fellendüléséhez szükséges pénzügyi alapokat.

A híd jelentőségével vetélkedő, azonban ünnepélyes külsőségeket nélkülöző esemény játszódott le 1876. október 5-én is, amikor – Bács-Bodrog vármegyében a szabadkai, a bajai, az újvidéki és a zombori után – ötödik-ként megnyitotta kapuit a zentai négyosztályos községi algimnázium. Az intézmény első éve a fennmaradásért vívott harcról szóltak. A századfordulóra azonban már főgimnáziummá fejlődött, amelyet az állam is segítéyzett. A 20. század elején – a zentai polgárság nagy meglegedettségre – megépült a ma is álló és használatban lévő korszerű gimnáziumi épület,¹ amely már szellemiségéhez méltó módon szolgálta nemcsak az intézmény, hanem a diákok és a tanárok szükségleteit is (DOBOS 1998: 5).

A tanintézmény nemcsak a város, hanem a környék azon családjainak tanulni vágyó gyermekeit is vonzotta, akik megengedhették maguknak a tanulmányokkal járó kiadásokat. Azonban nem csupán diákok, hanem új tanárok is érkeztek az intézménybe, és telepedtek le a városban, gyarapítva a helyi értelmiségi réteget. Így érkezett és vált zentaivá, családjával együtt Schmidt Fülöp gimnáziumi tanár is.

SCHMIDT FÜLÖP (1870–1949), A CSALÁDFŐ

Schmidt Fülöp 1870. február 6-án született Bácsfeketehegyen, református felekezetű, sváb származású földműves családban. Szüleit – Schmidt Jakobot és Bieber Erzsébetet – a szorgalom, a takarékoság és a szívósság lassan kiemelte a zsellérsorsból. Eldöntötték, hogy legalább egyik gyermeküket értelmiségi pályán indítják útjára. A választás Fülöpre esett, akit egy évet izraelita iskolába járatnak, hogy kellően megtanuljon magyarul.

Tanulmányait az 1880–81-es iskolaévtől az újverbászi alreálgimnáziumban folytatta, ahol három évet végzett (KOVALSZKY 1881; KOVALSZKY 1882; KOVALSZKY 1883). Ezt követően a kiskunhalasi református gimnáziumban folytatta tanulmányait, ahol az 1887–88-as tanévben elvégezte a nyolcadik osztályt (CSONTÓ 1888).

Az érettségit követően a tanári pályát választotta. Bár édesanyja szeretne volna, ha lelkész lesz, ezért Budapesten a teológiára iratkozott be, ahol azonban nem volt ínyére a tanulás, ezért 1889 januárjában visszatért korábbi tanulmányaihoz. 1890 decemberében letette az alapvizsgálatot. 1892-től visszatért alma materébe, és öt éven át a kiskunhalasi református gimnáziumban helyettes oktatóként tevékenykedett (ZTL 1876–1979). Az osztályfőnökség mellett magyar, latin és görög nyelvet tanított. Halasi tanári pályáját az 1896–97-es iskolaévben zárta le, majd rövid időre a nagyenyedi református Bethlen

¹ A Zentai Gimnázium épülete 2017-ben teljesen megújult.

Kollégium helyettes tanára lett. Állásáról 1897. október 31-én mondott le (AZ IGAZGATÓSÁG 1899).

1898-ban Budapesten megszerezte tanári diplomáját, majd megnősült; a kiskunhalasi ágostai evangélikus hitvallású Papp Erzsébetet vette feleségül (ZTL 1876–1979), majd 1899 augusztusában Zentán megvették Tóparti utcai házukat (ZTL 7097). A házaspárnak négy gyermeke született: Pál (Kiskunhalas, 1899), Margit (Zenta, 1901), Sarolta (Zenta, 1903) és Erzsébet (Zenta, 1907).

A zentai gimnáziumba 1898. július 5-én nyilvános pályázaton megválasztották rendes tanárrá, amit a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1898. július 14-én jóvá is hagyott (SZŰCS 1899). Rendes tanárként évi 2400 osztrák–magyar korona fizetésért tanított.²

A Zentai Gimnázium épülete a 20. század elején,
korabeli képeslapon (Forrás: magángyűjtemény)

² Az aranykorona-rendszer bevezetéséről szóló törvény – amelyet Wekerle Sándor pénzügyminiszter szorgalmazott – 1892. augusztus 11-én lépett hatályba. A korona (K) fizetőeszközként 1900 januárjától vált kizárólagossá. Egy kilogramm kenyér 1900-ban 0,25 koronába, egy kilogramm burgonya 0,07 koronába, egy kilogramm sertéshús pedig 1,13 koronába került.

1918. november 16-án a szerb csapatok bevonultak Zentára, és november 29-én lefoglalták a gimnázium épületét. A tanintézmény előbb a központi elemi iskola épületébe költözött, később hat osztályt az alsóvárosi népiskolába, hármat pedig a Boros-féle óvodába helyeztek át. A diákok és tanáraik csak 1919. április 22-én térhettek vissza a megrongált épületbe. 1919. július 13-a és 20-a között az intézményt ismét katonák szállták meg, és csak ezt követően állt ismét a tanítás szolgálatába. A Zentai Gimnáziumot 1918. december 12-éig a szegedi tankerületi főigazgatóság felügyelte, ezt követően pedig az újvidéki főigazgatóság hatáskörébe került.

1920. május 31-én Schmidt Fülöp és több tanártársa is letette az esküt, amire a délszláv állam hatóságai kötelezték. Ez volt a feltétele annak, hogy megtarthassák tanári állásukat. Fizetését ekkor 6 ezer dinárban határozták meg.⁴ Schmidt tanár urat 1923 szeptemberében 53 évesen nyugdíjazták (ZTL 1923).

A nyugalmazott gimnáziumi tanár 79 éves korában, 1949. január 16-án hunyt el (HALOTTI ANYAKÖNYV 1941a). A Zentai Járásbíróság 1949-ben folytatta le hagyatéki eljárását (ZTL 1949).

Felesége, Schmidt, szül. Papp Erzsébet, 1941. január 29-én hunyt el (HALOTTI ANYAKÖNYV 1949a). A Zentai Járásbíróság 1942-ben folytatta le hagyatéki eljárását (ZTL 1942). Mindkettőjüket a zentai Felsővárosi temetőben helyezték örök nyugalomra.

SCHMIDT PÁL (1899–1973)

A Schmidt család legidősebb gyermeke, Pál, 1899. november 4-én született Kiskunhalason. Apja vallását örökölte, a református gyülekezetben keresztelték meg.

A Zentai Gimnázium diákjaként eminens tanuló volt, a gyorsírókörben is tevékenyen részt vett (VERESS 1917: 27). Érettségi vizsgát az 1918 áprilisában elvégzett tanfolyamot követően tett, amelyről bizonyítványát 1918. április 26-án állították ki (ZTL 1917–1918). A háborús helyzetre való tekintettel, végzős gimnazistaként bevonlatták katonának (VERESS 1918: 10). Szegedre került a m. kir. 5. népfelkelő gyalogezredhez, ahol érettségizettként egyéves önkéntesként szolgált.⁵ Tiszti tanfolyamot végzett, szakaszvezetőként került vissza alakulatához.

⁴ 1919 végén egy amerikai dollár 20 dinárt ért.

⁵ Az osztrák–magyar haderőben a tartalékos tiszteket az ún. egyéves önkéntesi rendszer keretében képezték. Ezzel a kedvezménnyel a középiskolát végzett, érettségizett hadkötelesek élhettek: egy évet szolgáltak, aminek során elvégezték a tartalékos tiszti tanfolyamot. A sikeres tiszti vizsgát követően folyamatosan emelkedtek a katonai ranglétrán.

Rendszeresen írt szüleinek, tábori lapjai közül több is fennmaradt, amiből kikövetkeztethető, hogy katonaként merre szolgált. 1918 májusában bajtársaival Szatmárnémetin⁶ keresztül előbb Máramaroszigetre,⁷ majd onnan Husztra⁸ kerültek.

Sors- szám	A tanuló any. vallása, szülői és any. any. és lejárta (év, hónap és nap)	Atyja vagy anyja gyámja vagy gondviselője. Polgári állásuk és lakásuk	Az előbbi sorokból kiderül-e a tanuló a szülői és any. any. és lejárta szülői és any. any. és lejárta?	Összeírta-e a tanuló? Mekkora az összeírás? (év, hónap és nap)	Tanulmányos- a tanuló? (előzetes és jelen)
	Schmidt Pál ev. ref. Husztvárosban (Huszta) 12. 1899. nov. 4.	Schmidt Pál főgymn. tanár Huszt	Huszt 8. jelszó - előzetes - előzetes violettkő jé		előzetes 195. 1917.
I-ös félévi értesítő			Évvégi bizonyítvány		
Tantárgyak			Évvégi bizonyítvány		
Érdemjegyek (százalék)			Érdemjegyek (százalék)		
Eszével			Eszével		
Vallás			jelszó		
Magyar nyelv			jé		
Latin nyelv			jelszó		
Görög nyelv			jelszó		
Görögnyelv } irásos vagy			jé		
Német nyelv			jé		
Filozófiai propedeutika			jé		
Történelem			jelszó		
Földrajz			~		
Természettud.			~		
Természetrajz			~		
Természettan			jé		
Mennyiségtan			jé		
Hajlék geometria			~		
Szabványos rajz			~		
Szépirod.			~		
Testgyakorlás			~		
Ének			~		
Egészségtan			~		
Utójárás beoltatott			~		
Írásbeli dolgozatainak kétsz. alakja			~		
A tanévben elismertett órák száma			~		
Magaviselet			~		
A tanári testület záróértékelési feltevése: <i>Értékelési anyaglatra becsúsztatás</i>					

Értékelési anyaglatra becsúsztatás

Schmidt Pál nyolcadikos gimnazista anyakönyvi lapja
az 1917-18-as iskolaév névkönyvéből (Forrás: ZTL 1917-1918)

⁶ Románul Satu Mare.

⁷ Románul Sighetu Marmăției.

⁸ Ukránul Хуст – Huszt.

1918. június 8-án már az osztrák Saalfeldenből⁹ küldött lapot. Rendelési helyükre, a tiroli Erpfendorfba június 9-én érkeztek meg. Innen írt lapjából ítélve a tiroli falucska elnyerte tetszését: „Megérkeztünk végre rendeltetési helyünkre, St. Johann¹⁰ mellett, ebbe a falucskába. Egész kicsi ez a falu, de a házak emeletesek benne, igen tiszták, némelyik csupa virág. Még nincs biztos helyünk, ha az lesz, írok levelet.”

1918. szeptember 17-ei keltezésű lapjában írta meg különös döntését: „Egy elhatározásomat közlöm, ami talán meglepi magukat: ma megyek többmagammal repülőtanfolyamra (6 hónap!), egyelőre Wiener Neustadtba, onnan talán Szegedre. Hogy állandóan nem akarok a repülőknél maradni, azt talán felesleges mondani, csupán néhány hetet vagy hónapot lógni akarok, mert itt a biztos föld is százszor rosszabb, mint otthon a levegő. Az a gondolat vezetett, hogy bármi áron, de el innen.” Egyértelmű volt, hogy már a háború végét várta, és nem akart a harctérre kerülni.

Az elhatározást tett követte, rövid bécsújhelyi tartózkodást követően Aradra került a repülőökhöz. A háború vége felé a hátszországban állomásozó alakulatoknál is egyre nehezebb volt a helyzet, az ellátmány minimálisra csökkent. Schmidt Pál 1918. október 15-ei keltezésű lapja is ezt tükrözte: „Ma mentem volna szabadságra, ha a sors (amely engem annyira szeret), nem gondoskodott volna arról, hogy ne mehessek. Áthelyeztek ugyanis valamennyiünket a 9. századhoz. Sejtelmem sincs, mikor mehetek innen haza. A ruhám piszkos, pénzem fogytán, reggeli és vacsora meleg víz... Ezért ha Apus megtehetné, legyen szíves minél előbb eljönni és hozni fehérneműt (törülközőt is), cipőkeféket, cukrot (a kávéba), egy mázsza ennivalót és pénzt hozni. Ha nem jöhetne, akkor küldjenek valami halálesetről sürgönyt, hogy én mehessek haza.” Írását próbálta optimistán, viccel zárni: „A megírtaktól eltekintve nincs semmi bajom. Szoktunk bemászkalni a városba, most azonban rettenetes a sár, úgyhogy mire beér az ember, olyan lesz, mint a disznó.”

Katonáskodásának érdekes momentuma, hogy együtt szolgált Páger Antallal, a későbbi színészfejedelemmel. 1918. szeptember 11-ei keltezésű tábori lapjában meg is említette Páger: „Kedves Szüleim! Tehát amint a címből látszik, kint vagyok a századnál. Az ok: Páger Tóni erőszakoskodása a szabadság miatt. Már ő sincs az irodában, szintén itt van, illetőleg volt, mert tegnap mégis csak elment szabadságra.”

Schmidt Pál a háború végeztével leszerelt és hazatért.

Tanulmányait nem folytatta, 1923-tól a Zentai Hengermalom Heszler és Társai Rt.¹¹ tisztviselőjeként kereste kenyerét.

⁹ Ma Saalfelden am Steinernen Meer (Ausztria).

¹⁰ Ma Sankt Johann in Tirol (Ausztria).

¹¹ A cég neve szerbül: Senčanski mlin na valjke Hesler i drugovi DD.

Schmidt Pál sosem nősült meg, öreglegény maradt élete végéig.

Hobbija az ornitológia volt, elismert tenyésztőként egyedülálló egzotikus madárállománnyal rendelkezett. Madarait a Tóparti utcai házának udvarában kialakított 15 méter hosszú – télen fűthető – madárházban tartotta (KERESZTÉNYI 1962: 10).

Schmidt Pál 1973. szeptember 22-én hunyt el közlekedési balesetben (HALOTTI ANYAKÖNYV 1949c). A zentai Felsővárosi temetőben helyezték örök nyugalomra. A Zentai Járásbíróság 1973-ben folytatta le hagyatéki eljárását (ZTL 1973).

ESZTERGAMY MARGIT, SZÜL. SCHMIDT (1901–1980)

Schmidt Margit 1901. április 17-én született Zentán, édesanyja felekezete után ő is ágostai evangélikus hitvallású lett (SZÜLETÉSI ANYAKÖNYV 1901). Tanulmányait Szegeden, a Női Felső Kereskedelmi Iskolában folytatta, amelyeket az 1917–18-as iskolaévben be is fejezett (KOVÁTS 1918: 59).

A fiatal diáklány szegedi életét szemléletesen tükrözi 1917. február 13-án postára adott, szüleihez írt lapja:

„Édes jó szüleim! Már szombaton megírtam egy lapot, tegnap pedig gépíráson gépeltem levelet, de mindkettőt elfelejtettem feladni. Hevér Tecike mondta, aki otthon volt, hogy Pali nem maradt be, aminek örülök. Azt hiszem, később ő is örül ennek. Vasárnap du. Elek tanár úréknál voltunk,¹² meghívott mindkettőnket uzsonnára. Nagyon jól éreztük magunkat, s sokat játszottunk Évivel. Csak fél hétkor mentünk haza, mert nem engedtek előbb. A néninek vittünk virágot, de kikaptunk érte. Véletlenül eltaláltuk a néni ízlését, mert ő a gyöngyvirágot szereti, és a sárga színt, u. i. sárga tulipánt is vittünk. A csomag már elfogyott, de Bözsi most vár másikat. Itt rettenetes hideg van, majd megfagyunk. De hogy az iskolát bezárják, arra nincs kilátás, mert az iskola ellátta magát szénnel. Mindnyájukat sokszor csókolja: Mancsi”

1922-től a Zentai Hengermalom Heszler és Társai Rt. tisztviselőjeként kereste kenyerét. Munkahelyén ismerkedett össze Esztergamy Kálmánnal, akivel 1923. augusztus 12-én össze is házasodott (HÁZASSÁGKÖTÉSI ANYAKÖNYV 1923). Házasságukból gyermek nem született.

¹² Elek Márton (?–1926) a szegedi Felső Kereskedelmi Iskola tanára. Az 1915–16-os iskolaévben Schmidt Margit osztályfőnöke volt.

A második világháború befejezését és az impériumváltást követően, 1946. május 8-án Esztergamy Kálmánné bizonylatot kért a Zentai Járásbíró-ságtól, hogy vagyonát nem kobozták el. A bíróság megtagadta a bizonylat kiadását azzal a magyarázattal, hogy férje ellen vagyonekhozási eljárás folyik (ZTL 1946).

159-1923
1
170
~~170~~-1923
II

На основані вказки Х.С.М. 1894 32 §-а складено ці записки шлюбні

Расіравни записник^{*)}

у ствари и решења брака.

Водно у Сентин, 3ет суда _____ г. _____ месец 1923 год.

Потписани _____

Пријавно се Поломак Есцетгам и Мартиш Шмитт сентинска

СТАВНО _____ и _____ и _____ на _____ брака којег су вољни ОВИ младоци жељусобом
ОКЛОУТИ КАО _____

	Младенац	Невеста
Име, презиме и коментуално (како зове) име	<u>Каламан Есцетгам</u>	<u>Мартиш Шмитт</u>
Породично стање	<u>назбедет</u>	<u>неудата</u>
Станак (позивање)	<u>губ. шивовник</u>	<u>губ. шивовник</u>
Веројатност	<u>гум. кати</u>	<u>авт. бвант.</u>
Година, месец, дан и место рођења	<u>Сентин 12-ог јуна 1890</u>	<u>Сентин 16-ог ауг. 1901</u>
Пробављено (установље)	<u>Сентин</u>	
Име и презиме родитеља	<u>Коло Есцетгам Косимиш Станисла</u>	<u>Филош Шмитт Евгениш Кати</u>

*) Овако расіравни записник треба узети (контрастно и изјављено) као брак иже објављен важе, што је једно од задужења овог органа власти. У овом случају се прописи 2 и 3 од 184. члана расіравног законика, и 1. до тачке се ставља прелиминар (објављен) и 2. За објављено брака и прописи одо 184г. 2г. 3. §.

а) Понамак, невеста, удана, разведена, За удана(на) и разведенка(на) објављени записи треба код овог III органа узети.

б) За свакога стања (позивања) употребљени су сви они изрази, којима се у закону означава.

в) Губ. станак, гр. станак, приватник, занатлија, бант, јазар.

г) Сентинска, губ. станак, губ. станак (Сентинска) 32. §. Млад. Угав.

д) У овом случају узимају се разредни пробављеници (становљени) овог младоца или оца, оца се узимају само младоци. Ако ово или оца је младоца узимају се на стању 3 месеца дана у свакој свакој пробављеници оца се у свакој младоци пробављеници разредни пробављеници. У свакој разредној пробављеници мора дама је место становља, и ако младоци (млада) на стању ни тако 3 месеца дана, оца се узимају ово млада, где је младоца пробављен, ако ова младоци пробављеници где је 3 месеца дана становља, оца се узимају овако младоца, ако ова оца, ако становља, не краји становља.

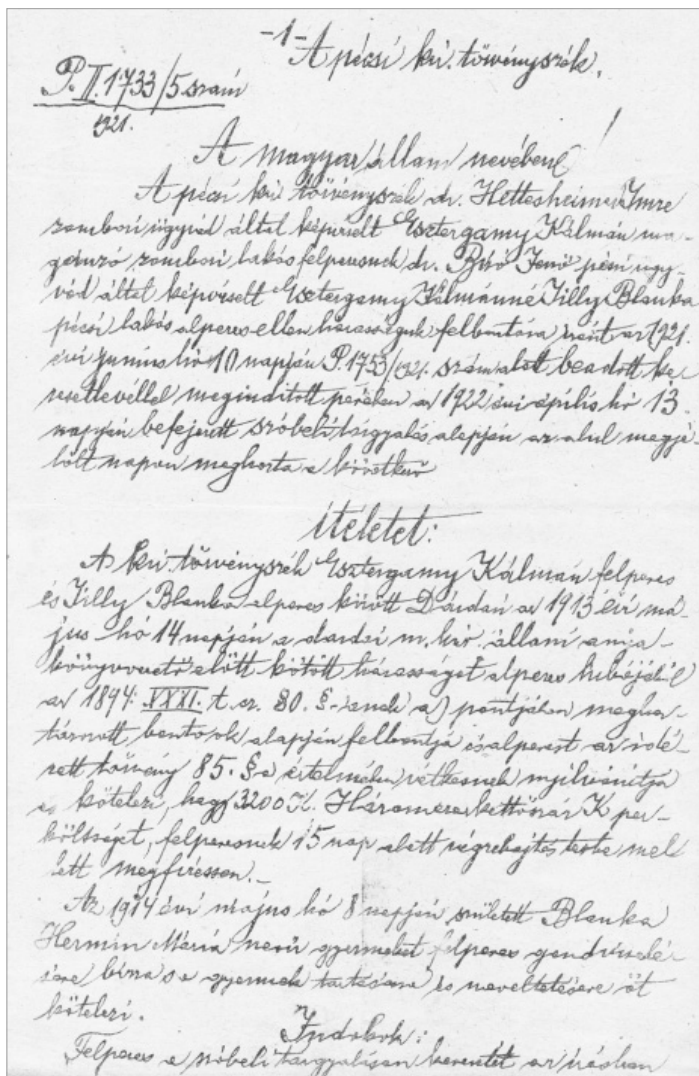
*) Расіравни записник у ствари и решења брака.
Targovista jpkv. luhindetés ellenfellel.

Сток. број. Мат. 5(1) - Фр. Царка Нова. Бел. Београд.

Schmidt Margit és Esztergamy Kálmán házasságkötési
jegyzőkönyve 1923-ból (Forrás: ZTL 1923)

Esztergamy, szül. Schmidt Margit 1980. március 31-én hunyt el (HALOTTI ANYAKÖNYV 1941b). A Zentai Járásbíróság 1980-ban folytatta le hagyatéki eljárását (ZTL 1980b).

Margit férje, a római katolikus vallású Esztergamy Kálmán 1890. július 12-én született Zomborban, szülei: Esztergamy Károly, Zombor város házipénztárnoka és Trischler Hermina voltak.

A Pécsi Törvényszék ítélete Esztergamy Kálmán és Jilly Blanka házasságának felbontásáról (Forrás: HÁZASSÁGKÖTÉSI ANYAKÖNYV 1923)

Kálmán középiskolai tanulmányait követően a katonai pályát választotta: honvédhadnagyként a m. kir. 28. eszéki honvéd gyalogezrednél szolgált, amelynél a szolgálati nyelv a horvát volt.

1913. május 14-én Dárdán feleségül vette Jilly Blankát, aki Jilly Viktornak, a Baranyavári járás főszolgabírójának a leánya volt. A házasságból egy leánygyermek – Blanka Hermina Mária – született 1914. május 8-án (ZTL 1923).

Az első világháborúban már főhadnagyként teljesített szolgálatot, századparancsnokként harcolt a szerb és az orosz hadszíntéren. 1915. február 12-én súlyosan megsebesült. 1916. június 4-én orosz hadifogságba esett, ahonnan csak 1920. december 20-án térhetett haza. A háború során kiérdemelt kitüntetései: III. Osztályú Katonai Érdemkereszt kardokkal, Ezüst Katonai Érdemérem kardokkal, Bronz Katonai Érdemérem kardokkal, a Károly Csapatkereszt és a Sebesülési Érem (DE SGARDELLI 1941: 99).

Esztergamy Kálmán és Jilly Blanka házasságát megpecsételte a háború: a Pécsi Törvényszék 1921-ben kimondta annak felbontását.

Kálmán Zentára költözött, és 1922-től a Zentai Hengermalom Heszler és Társai Rt. főkönyvelőjeként kereste kenyerét. 1929-től a malom cégvezetője, 1941 és 1944 között annak ügyvezető igazgatójaként dolgozott.

Képzett katonatisztként részt vett a Zentán 1941 áprilisában megszervezett nemzetőrség tevékenységében. 1941–1944 között a Magyar Tűzharcos Szövetség¹³ zentai főcsoportjának elnöki posztját is betöltötte.

A második világháború végén, az impériumváltást megelőzően elbujdosott, amiért a jugoszláv kommunista rezsim népellenességé nyilvánította.

A Városi Népbizottság Belügyosztálya 1945. november 30-án a Zentai Járásbíróságnál kezdeményezte vagyonának elkobzását. Mivel azonban sem ingó, sem ingatlan vagyonnal nem rendelkezett, az eljárást leállították (ZTL 1945). Ha 1944 novemberében a partizánok megtalálják, akkor az feltehetően az életébe került volna.

Esztergamy Kálmán 83 éves korában, 1973. október 28-án hunyt el. A halotti anyakönyv tanúsága szerint halálának pillanatában hontalan volt (HALOTTI ANYAKÖNYV 1949c). A zentai Felsővárosi temetőben helyezték örök nyugalomra.

¹³ A Frontharcos Szövetséget felváltó testület, amely 1938-ban alakult meg. Tagja lehetett az a magyar állampolgár, aki az első világháborúban szolgálva megszerezte a Károly Csapatkeresztet.

SCHMIDT SAROLTA (1903–1941)

Schmidt Sarolta 1903. szeptember 27-én született Zentán, édesanyja felekezete után ő is ágostai evangélikus hitvallású lett (SZÜLETÉSI ANYAKÖNYV 1903).

Az elemi iskolát Zentán végezte el, majd a tanítói pályát választotta. A tanítóképző első évét – amely abban az időben középiskolai szintű oktatás volt – az 1917–18-as tanévben a szabadkai Magyar Királyi Állami Elemi

N a g y m é l t ó s á g ú M i n i s z t e r Ú r !

K e g y e l m e s U r a m !

Azzal a kérelemmel járlok Nagyméltóságodhoz, hogy engem a Zentai
„Munkáscsalépi” állami népiskolához tanítóul kinevezni, alkalmazni méltóztatssék.

Kérelmembe az alábbi adatokat szolgáltatam.

- Név: Schmidt Sarolta
- Állomáshely: Zentai, Munkáscsalépi áll. elemi népisk.
- Lakcim: Zentai, Vilna Helyreál u. 57.
- Az iskola címe és jellege: Zentai, Munkáscsalépi, állami
- A tanító minősége: időiglenes
- Születési év és hely: 1903. Zenta
- Vallása: ag. ev.
- A tanítói szolgálat kezdete: 1941. július 10.
- Családi állapota: házas
Gyermekeinek száma: — Életkora: —
Gyermekei közül hány középiskolás: —
- Milyen nyelven való tanításra képesítettet: magyar és német
- Milyen nyelven tud tanítani: magyar
- Nyelvismerete a magyaron kívül: —
- Hol, mikor, milyen oklevelet, képesítést szerzett: Baja, 1941. július 10. Széchenyi iskolai tanítói oklevél.
- Külön képesítése: —

Kérelmem támogatására az alábbi indokokat adom elő: egyik megjelölt várom minni. A felszabadulás óta a zentai, munkáscsalépi iskolánál tanítok. Szabadkai körülmények között Zentához költve, özvegy, idős, beteges édesapámmal saját házukban lakom.

Kérelmemet és indokaimat az alábbi okmányokkal támasztom alá:

- házastársam anyakönyvi kiv.
- tanítói oklevél másolata.
- házasági bizonyítvány
- tanítói orvosi bizonyítvány
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Vagyok Nagyméltóságod iránt mély tisztelettel:
Zentán, 1941. évi július hó 10-én
Schmidt Sarolta
 tanító (nő).

Schmidt Sarolta tanítónő 1941. július 12-ei keltezésű kérelme kinevezése ügyében (Forrás: ZTL 1913–1975)

Népiskolai Tanítóképző-Intézetében kezdte meg (BARKÁTS 1918: 4). A tanítóképző második és harmadik osztályát is Szabadkán végezte el. Ezt követően a negyedik, záró évfolyamot – az 1920–21-es tanévben – a bajai Magyar Királyi Állami Elemi Népiskolai Tanítóképző-Intézetben fejezte be, és szerzett tanítói oklevelet (AMLER 1926). A tanítói oklevél megszerzését követően hazatért a szülői házba. Nem ment férjhez, szüleivel élt.

A két világháború között, a jugoszláv időszakban a tanügyben csak kevés lehetőséget kapott. Az 1920-as évek közepétől a Zentavidéki Takarékpénztár tisztviselőjeként kereste kenyerét (ZTL 1913–1975).

1941 áprilisában a második világháború a királyi Jugoszláviát is elérte; Bácskába bevonult a magyar honvédség. Az impériumváltás első lépéseként katonai közigazgatást vezettek be. A Zentán működő városparancsnokság Schmidt Saroltát 1941. május 10-én – ideiglenes szolgálatra – a zentai Munkástelepi Állami Elemi Népiskola tanítójává nevezte ki (ZTL 1941). Tanítói státusának megerősítése érdekében 1941. július 12-én kérelemmel fordult a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a következő indokkal: „Egyéb megélhetésem nincs. A felszabadulás óta a zentai Munkástelepi iskolában tanítok. Családi körülményeim Zentához kötnek, özvegy, idős, beteges édesapámmal saját házunkban lakom” (ZTL 1913–1975).

Beadványához csatolta a tisztiorvosi bizonyítványt, amely szerint „közszolgálati állás betöltésére alkalmas”. A kérvény – a születési anyakönyvi kivonat mellett – tartalmazta a hatósági bizonyítványt, amely szerint „születése óta zentai lakos”, illetve tanítói oklevelét is (ZTL 1913–1975).

Schmidt Sarolta gyászjelentése
(Forrás: ZENTAI UJSAG 1941: 3)

Varga Dénes (Versece, 1905) 1933. november 28-án Zentán feleségül vette Erzsébetet. Házasságkötésük alkalmával megegyeztek abban, hogy a házasságukból származó gyermekek ágostai evangélikus hitvallásúak lesznek (ZTL 1933). A házasságkötést követően a házaspár Nagyikikindára költözött, az ottani Népkert kertészlakjában éltek. Két gyermekük született: Zoltán (Nagyikikinda, 1936) és Géza (Nagyikikinda, 1938).

Varga Dénes 1905. január 25-én született Versecen, apja Varga Lajos postai hivatalnok, anyja Mihalek Mária háztartásbeli volt. Herczeg Ferencel távoli atyafiságban állott, Nagyikikindán városi kertészként tevékenykedett. Dénes 1979. szeptember 18-án hunyt el Kamenicán (HALOTTI ANYAKÖNYV 1979). A zentai Felsővárosi temetőben helyezték örök nyugalomra. A Zentai Járásbíróság 1980-ban folytatta le hagyatéki eljárását (ZTL 1980a).

A Varga család 1974-ben – Schmidt Pál halálát követően – költözött véglegesen Zentára. Varga, szül. Schmidt Erzsébet 1998. szeptember 8-án, 91 évesen hunyt el (HALOTTI ANYAKÖNYV 1941c).

MAGYAR SZÓ

2010. április 26., hétfő

VARGA ZOLTÁN HALÁLÁNAK ÉVFORDULÓJÁRA

Író kerekesszékekben

Varga Zoltán (1936. július 4. – 2000. április 24.) édesapja, a verscei származású, Herczeg Ferencel távoli atyafiságot emlegető Varga Dénes, Nagyikikinda Németországban kiképzett fökerítésze a zentai gimnáziumi látutanár Schmidt Fülöp Erzsébet nevű lányát (a híres madártenyésztő Schmidt Pál húgát) vette feleségül. Elsőszülött fiuk, Zoltán betegsége folytán – a járásképtelenségre kárhoztató bénulás miatt – választotta az írói pályát. A világháború kitörésének évében háromévesen vált az akkor még el nem hárrható gyermekparalízis áldozatává.

A bánsági város kastélyszerű kertészlaka egy hatalmas parkban állott. A kerekesszékekben ülő Zoltánkat többnyire a cseléd, majd a felesperedő ös, Géza (a későbbi humorista) és a környékbeli gyerekek tologatták. Amikor eljött az ideje, házitánító foglalkozott a kis rokkanttal, aki nem nyugodott bele, hogy tucatemberként létezzon; helyhez kötöttségét képes volt előnyként is megélni és kamatoztatni, mert az olvasáson, vagyis az ön-

művelésen kívül semmi másra nem volt gondolja. Természeti ismeretekkel éppúgy telesztta magát, mint bölcsészettel. A normálistól eltérő, „szabálytalan” álla-

Varga Zoltán – 1992. január 12-én készült felvétel

pota, élethelyzete a tudományos pálya riddeg törvényű köztötségei helyett a szellem szabadabb szármalását megengedő művészetek világába terelte. Előbb festőnek készült; van is néhány – többnyire fényképről másolt – impresszionisztikus alkotása, de csakhamar az írásban lelt önmagára. (Noha sokra vitte, kivívta az értők elismerését, rangos díjakat szerzett, élete végéig senki és semmi sem tudta feledtetni vele kiszolgáltatottságát.)

Elbeszélőként vált ismerté; a cselekményes epikának éppúgy mestere volt, mint a filozofikus tartalmú leírásoknak. A műfajok többségét művelte, csak verset nem írt. Legjelentősebbek novellái, regényei (A méregkeverő, Hallgatás, Indiánregény...), drámái (A tanítvány, Búcsú...) és esszéi.

Amikor 1974-ben édesanyja megörökölte a zentai Schmidt-házat, ide költözött a Varga család.

Varga Zoltán elhunytának tizedik évfordulóján az író húsz évvel ezelőtti naplóbejegyzését közöljük.

■ vicei

Megemlékezés Varga Zoltánról halálának 10. évfordulóján

(Forrás: VICEI 2010: 12)

Varga Zoltán 1936. július 4-én született Nagykikindán. Háromévesen gyermekparalízisben megbetegedett, aminek következtében élete végéig tolokocsiba kényszerült. A szülők házitanítót járattak hozzá, de Zoltán ezenkívül is rengeteget olvasott, és állandóan képezte magát. Előbb festő akart lenni, de végül az írás mellett döntött, és így lett a vajdasági magyar irodalom „legteljesebb íróegyenisége, aki a regényírásban, a novellisztikában, az esszében és a kritikában egyaránt kiemelkedőt alkotott” (VAJDA é. n.: 145). 2000. április

IN MEMORIAM

Varga Géza

(1938–1994)

Ismét szomorúbb lett a vajdasági magyar humor.

Július 31-én, vasárnap a reggeli órákban lakásán váratlanul, hirtelen elhunyt VARGA GÉZA, újságíró-humorista, az Újvidéki Rádió Magyar nyelvű szerkesztőségének munkatársa.

1938. június 4-én született Kikindán, ahova írásaiban élete végéig állandóan visszatért. Zentán érettségizett, majd az újvidéki Tanárképző Főiskola magyar nyelv és irodalom szakán diplomált.

Újságírói pályafutását a Forum lapjainál kezdte, a hatvanas évek derekától pedig napjainkig állandó tagja volt az Újvidéki Rádió Vidám Műsor szerkesztőségének.

A szakma ábécéjének elsajátításától hamarosan eljutott az újságíró magaskolájáig. Szinte nincs olyan újságíró műfaj, amelyben nem hagyott maga után számos jelentős írást. Neves kabarészerző volt versben és prózában egyaránt. Szerkesztőségében jelmondatrá vált a szólás: „Varga Géza íródíák, műfaja a paródiák.” Ezekből egy kötetet jelentetett meg a Forum kiadó. Műfordítóként is közismert volt.

A néhány évvel ezelőtt méltatlanul rárótt kényszerszabadság még inkább munkára ösztönözte. Írásait a régebbinél is nagyobb számban jelentette meg a rádió napi és éjszakai műsoraiban, valamint a Magyar Szóban és más vajdasági magyar lapokban.

Életében jónéhány betegséggel küzdött meg, de az utolsóval szemben alulmaradt. Halálával jelentős veszteséget szenvedett a vajdasági magyar közírás.

Varga Géza temetése szerdán 17 órakor lesz a zentai Felsővárosi temetőben.

Varga Géza gyászjelentése a Magyar Szóban
(Forrás: IN MEMORIAM 1994: 5)

24-én, 64 éves korában hunyt el – a zentai Felsővárosi temetőben helyezték örök nyugalomra (VICEI 2010: 12).

Varga Géza 1938. június 4-én született Nagykikindán. Zentán érettségizett 1957-ben, majd az újvidéki Tanárképző Főiskola magyar nyelv és irodalom szakán tanult. Újságírói pályafutását az újvidéki Forumban kezdte. 1969-től az Újvidéki Rádió szerkesztője lett, a rádióhallgatók számára különösen a *Vidám est* adásaiban alkotott emlékezeteset. 1994. július 31-én, 56 éves korában Újvidéken hunyt el, őt is a zentai Felsővárosi temetőben helyezték örök nyugalomra (IN MEMORIAM 1994: 5).

EPILÓGUS

A 21. század embere szeretné megismerni őseit. Elterjedt a DNS-alapú őskutatás, de talán ennél is népszerűbb hobbi az anyakönyvek alapján végzett családfakutatás.

Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk őseinkről, nem elég csupán – születési/keresztelési, házasságkötési és halotti anyakönyvek alapján – családfát felállí-

A Schmidt család síremléke a zentai Felsővárosi temetőben
2025 áprilisában (A szerző felvétele)

tani. Sokkal érdekesebb családtörténetet kutatni. Így tudhatjuk meg, hogy ősünk milyen szerepet töltek be a közösségben, milyen volt a sorsuk.

A családtörténet-kutatás további források – iskolai anyakönyvek és értesítők, sajtó- és egyéb kiadványok, katonai és bírósági iratok, magángyűjteményekben őrzött levelek és levelezőlapok – bevonását igényli. Ezeket a forrásokat a levéltárak, könyvtárak őrzik, de közülük már sok a világhálón is elérhető.

A felsorolt források alapján sikerült nekem is felvázolni a zentai Schmidt család tagjainak élettörténetét. Egy olyan polgári, értelmiségi családot, amelynek zentai megtelepedésével sokat nyert a város közössége, eltűnésével pedig még többet veszített.

IRODALOMJEGYZÉK

SZAKIRODALOM, LAPOK ÉS FOLYÓIRATOK

- AMLER 1926 = *A bajai Magyar Királyi Állami Tanítóképző-Intézet XLVIII. értesítője az 1918–26. iskolai évekről*. Szerkesztette: Amler Antal igazgató. N. n. Baja.
- BARKÁTS 1918 = *A szabadkai M. Kir. Állami Elemi Népiskolai Tanítónőképző-Intézet értesítője az 1917–1918. iskolai évről*. Szerkesztette: Barkáts Mária igazgató. N. n., Szabadka.
- CSONTÓ 1888 = *A kiskunhalasi helv. hitv. lyceum értesítője az 1887–88-dik tanévről*. Szerkesztette: Csontó Lajos igazgató-tanár. N. n., Halas.
- DE SGARDELLI 1941 = Bajtársak életrajzi és világháborús adatai (Betűsorrendben) [A kötet melléklete oszlopos, újrakezdett sorszámozással]. In: DE SGARDELLI Caesar (szerk.): *A Délvidék hadtörténete. 1914–1918. (A Délvidék katonái a világháborúban)*. Kiadja a Hadtörténeti Kiadványok Kiadóhivatal, Budapest, [1–483.]
- DOBOS János 1998. *A zentai gimnázium száz éve (1876–1976)*. Dudás Gyula Múzeum- és Levéltárbarátok Köre, Zenta (Zentai Monográfia Füzetek, 43.)
- AZ IGAZGATÓSÁG 1899 = *A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-kollégium 1897–8. tanévi értesítője*. Kiadta az Igazgatóság. Nagyenyed.
- IN MEMORIAM 1994. = In memoriam. Varga Géza (1938–1994). In: *Magyar Szó*, 159. (16 888.), 5.
- KERESZTÉNYI József 1962. A madarak paradicsoma. Látogatás Schmidt Pál madártenyésztőnél. In: *Magyar Szó*, 179., 10.
- KOVALSZKY 1881 = *Tizedik évi tudósítás az újverbácsi fel. jelleg nélküli pártfogósági nyilvános alreálgymnasiumról az 1880–81. tanévben*. Kovalszky Lajos igazgató-tanártól. N. n., Baja.

- KOVALSZKY 1882 = *Tizenegyedik évi tudósítás az ujverbászi fel. jelleg nélküli pártfogósági nyilvános alreálgymnasiumról az 1881–82. tanévben.* Kovalszky Lajos igazgató-tanártól. N. n., Baja.
- KOVALSZKY 1883 = *Tizenkettedik évi tudósítás az ujverbászi fel. jelleg nélküli pártfogósági nyilvános alreálgymnasiumról az 1882–83. tanévben.* Kovalszky Lajos igazgató-tanártól. N. n., Kúla.
- KOVÁTS 1918 = *Szeged sz. kir. város Felső Kereskedelmi Iskolája és Női Felső Kereskedelmi Iskolájának értesítője. 1917–1918.* Közli: Dr. Kováts József igazgató-helyettes. N. n., Szeged.
- SZÜCS 1899 = *A Zenta-városi községi (VI oszt.) gymnasium huszonharmadik (XXIII.) értesítője az 1898–99. tanévről.* Szerkesztette: Szücs Lajos igazgató. N. n., Zenta.
- VAJDA Gábor é. n. *A magyar irodalom a Délvidéken. Trianontól napjainkig.* Bereményi Könyvkiadó, Budapest (Irodalomtörténeti Kisonográfiaiak, [7.]
- VERESS 1917 = *A zentai áll. s. községi főgimnázium negyvenedik értesítője. 1916–1917. iskolai év.* Összeállította: Veress Árpád igazgató. N. n., Zenta.
- VERESS 1918 = *A zentai községi főgimnázium negyvenkettedik értesítője. 1917–1918. iskolai év.* Összeállította: Veress Árpád igazgató. N. n., Zenta.
- VICEI Károly 2010. Író kerekesszékben. Varga Zoltán halálának évfordulójára. In: *Magyar Szó – Üveggolyó*, 16. (104.), 12.
- ZENTAI UJSÁG 1941 = [Újsághír Schmidt Sarolta öngyilkosságáról.] In: *Zentai Ujság*, 1941. október 1., 2–3.

LEVÉLTÁRI DOKUMENTUMOK

- ZTL 1876–1979 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 031 Gimnázium, Zenta (1876–1979). 46. könyv: A tanárok életrajzai és önéletrajzai.
- ZTL 1916 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 031 Gimnázium, Zenta (1876–1979). 351. doboz: A gimnázium dolgozóinak személyes dossziéi: Schmidt Fülöp személyi lapja, 1916.
- ZTL 1917–1918 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 031 Gimnázium, Zenta (1876–1979). 142. kötet: A zentai községi főgimnázium évkönyvei az 1917–18. tanévről – nyolcadik osztály, 12. sor-szám.
- ZTL 1923 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 031 Gimnázium, Zenta (1876–1979). 351. doboz: A gimnázium dolgozóinak személyes dossziéi: Schmidt Fülöp személyi lapja, 1923.
- ZTL 1913–1975 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 048 Thurzó Lajos Általános Iskola, Zenta (1913–1975). 46. doboz. Schmidt Sarolta tanítónő iratai: elemi iskolai tanítónői oklevél.

- ZTL 1941 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 048 Thurzó Lajos Általános Iskola, Zenta (1913–1975). 46. doboz. Schmidt Sarolta tanítónő iratai: illetményi ügy, 109/1941.
- ZTL 1923 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 121 Zenta község. Házasságkötési jegyzőkönyvek: 159/1923.
- ZTL 1933 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 121 Zenta község. Házasságkötési jegyzőkönyvek, 267/1933 szám.
- ZTL 1942 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 127 Járásbíróság, Zenta. Pk. 8012/1942 – Schmidt Fülöpné, szül. Papp Erzsébet hagyatéka.
- ZTL 1945 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 127 Járásbíróság, Zenta. Vp. 2288/1945 – Esztergamy Kálmán vagyonekbeosztási ügye.
- ZTL 1946 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 127 Járásbíróság, Zenta. Vp. 837/1946 – Esztergamy Kálmánné bizonylata.
- ZTL 1949 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 127 Járásbíróság, Zenta. O. 232/1949 – Schmidt Fülöp hagyatéka.
- ZTL 7097 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 737 Községi Bíróság, Zenta. Zentai kataszteri község, 7097-es számú telekkönyvi betét.
- ZTL 1973 Történelmi Levéltár, Zenta. F. 737 Községi Bíróság, Zenta. O. 207/1973 – Schmidt Pál hagyatéka.
- ZTL 1980a Történelmi Levéltár, Zenta. F. 737 Községi Bíróság, Zenta. O. 104/1980 – Varga Dénes hagyatéka.
- ZTL 1980b Történelmi Levéltár, Zenta. F. 737 Községi Bíróság, Zenta. O. 115/1980 – Esztergamy Margit hagyatéka.

ZENTA KÖZSÉGI ANYAKÖNYVI KIVONATOK

- HALOTTI ANYAKÖNYV 1941a = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1941-es halotti anyakönyv, 51/1941 számú bejegyzés.
- HALOTTI ANYAKÖNYV 1941b = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1941-es halotti anyakönyv, 176/1980 számú bejegyzés.
- HALOTTI ANYAKÖNYV 1941c = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1941-es halotti anyakönyv, 442/1998 számú bejegyzés.
- HALOTTI ANYAKÖNYV 1949a = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1949-es halotti anyakönyv, 438/1973 számú bejegyzés.
- HALOTTI ANYAKÖNYV 1949b = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1949-es halotti anyakönyv, 21/1949 számú bejegyzés.
- HALOTTI ANYAKÖNYV 1949c = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1949-es halotti anyakönyv, 383/1973 számú bejegyzés.
- HALOTTI ANYAKÖNYV 1979 = Anyakönyvi hivatal, Kamenica. 1979-es halotti anyakönyv, 378/1979 számú bejegyzés.

HÁZASSÁGKÖTÉSI ANYAKÖNYV 1923 = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1923-as házasságkötési anyakönyv, 159/1923 számú bejegyzés.

SZÜLETÉSI ANYAKÖNYV 1901 = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1901-es születési anyakönyv, 312/1901 számú bejegyzés.

SZÜLETÉSI ANYAKÖNYV 1903 = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1903-as születési anyakönyv, 843/1903 számú bejegyzés.

SZÜLETÉSI ANYAKÖNYV 1907 = Anyakönyvi hivatal, Zenta. 1907-es születési anyakönyv, 1062/1907 számú bejegyzés.

ABSTRACT • This study examines the life stories of the Schmidt family, who were prominent members of the community in Senta. They were a bourgeois, intellectual family whose settlement in Senta greatly benefited the local community, to whom their subsequent disappearance constituted a great loss. Fülöp Schmidt, the family's patriarch, was a highly knowledgeable and respected teacher. He obtained his teaching degree in Budapest in 1898 and then married Erzsébet Papp from Kiskunhalas. The couple had four children: Pál, an ornithologist born in Kiskunhalas in 1899; Margit, who led an adventurous life due to her marriage; Sarolta, born in Senta in 1903, who died tragically and suddenly; and Erzsébet, born in Senta in 1907, who was blessed with acting talent. Her two children, Zoltán and Géza, went on to become leading figures in Hungarian literature and culture in Vojvodina.

KEY WORDS • family history, genealogy, the Schmidt Family from Senta, Senta, Délvidék, Vojvodina, Hungarian literature in Vojvodina, Zoltán Varga (1936–2000)

SAŽETAK • Rad proučava životni put članova porodice Šmit iz Sente. To je građanska, intelektualna porodica, čije naseljavanje u Senti je dao veliki doprinos zajednici grada, a čiji nestanak je ostavio još veći jaz. Filep Šmit, glava porodice, je važio za priznatog nastavnika velikog znanja. Stekao je svoju nastavničku diplomu 1898. godine u Budimpešti a potom se venčao: oženio se sa Eržebet Pap iz Kiškunhalaša. Bračni par je imao četvoro dece: Pala – ornitologa (Kiškunhalaš, 1899), Margitu – koja je zbog svog braka živela život pun avanture (Senta, 1901), Šaroltu – koja je doživela tragično iznenadnu smrt (Senta, 1903) i Eržebet – koja je bila nadarena glumačkim talentom (Senta, 1907) i čija su obojica sina: Zoltan i Geza postali istaknuti likovi književnosti i kulture vojvodanskih Mađara.

KLJUČNE REČI • **porodična istorija, genealogija, porodica Šmit iz Sente, Senta, Delvidek, Vojvodina, vojvodanska mađarska književnost, Zoltan Varga (1936–2000)**

Beérkezés időpontja: 2025. február 24.

Elfogadás időpontja: 2025. március 1.